

Utbildningsinspektion i Mörbyskolan, grundskola årskurs 7–9 samt obligatorisk särskola årskurs 7–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Mörbyskolan den 13 och 14 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Danderyds kommun och Mörbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Mörbyskolan intervjuades skolledning, elever, personal samt föräldrar med barn i skolans olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i skolans samtliga årskurser. Informella samtal med personal och elever fördes under besöket. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Telefonsamtal, e-postmeddelanden och brev till inspektörerna har också beaktats. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Mörbyskolan	Antal elever
Grundskola	469
Obligatorisk särskola	3

Uppgifterna ovan är skolans egna och gäller oktober 2007.

Mörbyskolan ligger i Danderyds kommun och omfattar årskurs 7–9 med sex klasser per årskurs. I skolan finns också en kommungemensam särskild undervisningsgrupp med både grundskoleelever och elever mottagna i den obligatoriska särskolan, årskurs 7–10. Flertalet av skolans elever kommer från kommundelarna Stocksund och Enebyberg. Skolan leds av en rektor samt en biträdande rektor som arbetar 50 procent.

Denna rapport omfattar inspektion av grundskola och obligatorisk särskola.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Mörbyskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Mörbyskolan överlag är en skola med kompetenta pedagoger. Undervisningen bedöms vara av god kvalitet och ger goda förutsättningar för elevernas måluppfyllelse. Det pedagogiska arbetet i skolans så kallade samundervisningsklass är gott. Skolan når enligt tillgänglig statistik goda kunskapsresultat. Verksamheten är i de flesta fall anpassad till elevernas individuella behov och förutsättningar.

Skolan erbjuder en trygg miljö för eleverna och arbetet med normer och värden är överlag av god kvalitet.

Kunskapen om de författningar som gäller för verksamheten behöver förbättras hos skolledning och personal.

Det pedagogiska arbetet och kvalitetsarbetet på skolövergripande nivå behöver utvecklas. Exempelvis behöver pedagogiska diskussioner föras på en skolövergripande nivå för att skapa likvärdighet och höja skolans kvalitet inom bland annat bedömning och betygssättning. Elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande och till medverkan inom olika delar av skolans arbete bör förbättras.

I vissa fall saknar skolan nödvändig dokumentation. I andra fall är befintlig dokumentation bristfällig. Bland annat behöver innehåll i åtgärdsprogram, likabehandlingsplan och kvalitetsredovisning förbättras. Även processen kring framtagandet av kvalitetsredovisning och likabehandlingsplan behöver förbättras genom att elever och samtlig personal medverkar i framtagandet. Beslut gällande placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med författningarna. Därmed saknas enligt inspektörerna till väsentliga delar de instrument och den process som syftar till att driva det pedagogiska utvecklingsarbetet på skolenivå. Det är därför nödvändigt att vidareutveckla det pedagogiska ledarskapet på skolan.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Ordningsregler upprättas inte i enlighet med författningarna (6 kap. 8b § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med författningarnas krav (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen saknas för elever som i slutet av nionde skolåret inte nått upp till målen och därmed saknar betyg i ett ämne eller ämnesblock (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Skolans förfarande vad gäller betygssättning i matematik A är inte förenligt med författningarnas krav (7 kap. 3 § gymnasieförordningen).
- Bedömning och betygssättning av särskoleelever sker inte i enlighet med författningarna (7 kap. 2-4 §§ särskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3–4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (4 kap. 4 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör förbättra elevernas kännedom om utbildningsmålen.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen.
- Skolans arbete med åtgärdsprogram bör förbättras.
- Skolans arbete med de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolan bör säkerställa att korrekta kursplaner för elever mottagna i särskolan och grundskoleelever följs i den särskilda undervisningsgruppen.
- Skolan bör vidareutveckla arbetet med att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör utvecklas.
- Skolledningens och personalens kännedom om de författningar som gäller för verksamheten bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Kunskaper

I läroplanen och de nationella kursplanerna anges mål för utbildningen, både övergripande och i olika ämnen. Skolan ska klargöra för eleven vilka målen är samt kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsutveckling.

I ett webbaserat kommunikationssystem ges information till hemmen om mål och elevens resultat i olika ämnen. Kriterier för olika betyg på prov, inlämningsuppgifter och andra redovisningsformer redovisas också över webben.

Detta kommunikationssystem lanserades av Mörbyskolan som sedan har utbildat personal vid andra skolor i kommunen i detta verktyg. I intervjuer med både föräldrar och elever framkommer dock att användandet av detta verktyg varierar bland lärarna vilket leder till att informationen i vissa fall är bristfällig. Bland annat säger elever som inspektörerna talar med att målen i vissa ämnen saknas. Rektorn uppger att det sedan 2004 är obligatoriskt för lärarna att använda detta system och att det endast är i fråga om elevernas dagliga läxor som lärarna kan välja att använda systemet eller inte.

I inspektörernas samtal och i intervjuer med eleverna framkommer att deras kännedom om målen varierar. I vissa ämnen känner de flesta elever till målen, i andra har få elever kännedom om dessa. Inspektörerna ser under inspektionen goda exempel på hur målen presenteras för eleverna. Flertalet intervjuade elever menar att det beror på den enskilde läraren om målen presenteras tydligt eller inte. Inspektörerna bedömer, mot bakgrund av ovanstående resonemang, att skolan bör förbättra elevernas kännedom om utbildningsmålen.

De betyg som sätts i slutet av grundskoletiden uttrycker i vad mån eleverna har uppnått de mål som uttrycks i kursplanerna för olika ämnen.

Tabell, Slutbetyg enligt Skolverkets statistik.

	Mörbyskolan			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde ¹	235,2	245,2	238,9	247,5	244,2	241,7	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	83,1	93,4	89,7	88,2	96,3	91,2	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationella progr.	97,9	99,3	98,7	98,2	98,1	98,3	89,6	89,2	89,5

Källa: Skolverket

Av tabellen framgår att resultaten i Mörbyskolan generellt är avsevärt högre än i riket. Inspektörerna bedömer att skolan sammantaget når goda resultat. Se emellertid ytterligare analys under avsnittet Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning.

Normer och värden

I läroplanen anges att skolan ska främja respekt och förståelse för andra människor, förmåga till inlevelse samt respekt och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv. Resultatet av ett sådant värdegrundsarbete kan bland annat vara hur eleverna förhåller sig i skolmiljön.

Vid lektionsbesök, i skåphallar samt i samtal och intervjuer uppfattar inspektörerna att flertalet elever visar respekt och omsorg om såväl varandra som miljön. En trevlig samtalston finns mellan elever och vuxna. Inspektörerna ser inget klotter eller skräp i skolans lokaler. Inspektörerna bedömer att skolan uppnår goda resultat i sitt arbete med normer och värden.

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I läroplanen uttrycks att eleverna ska få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Inspektionen visar på skillnader mellan skolans lärare vad gäller elevernas möjligheter att delta i planeringen av undervisningen. Några lärare diskuterar kontinuerligt val av arbetssätt och undervisningens innehåll med eleverna och ger dem möjligheter att bidra med synpunkter och förslag, medan andra lärare företrädesvis utgår från sin egen planering alternativt följer den arbetsgång som anges i olika läromedel. Flertalet av de elever som inspektörerna möter i inspektionen framhåller att det är lärarna som till största delen bestämmer undervisningens innehåll och utformning utan att involvera eleverna i diskussionen. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I varje skola ska det upprättas en likabehandlingsplan i enlighet med lagen som anger ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Planen ska tas fram under medverkan av elever och personal. Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska från och med år 2007 redovisas i kvalitetsredovisningen. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2007:7).

Skolans likabehandlingsplan är ett dokument som kallas Mörbyskolans handlingsplan mot alla former av kränkande behandling. Handlingsplanen saknar bland annat en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Handlingsplanen bör också benämnas likabehandlingsplan. Eleverna har inte varit delaktiga i processen med att utarbeta planen. Vid inspektionstillfället var ansvar för upprättande av en likabehandlingsplan inte delegerat till rektorn varför bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

Författningarna anger att rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler för varje skola och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Det är viktigt att ordningsreglerna diskuteras regelbundet och att eleverna är med och formulerar vad som ska gälla på just deras skola och gör reglerna till sina egna.

På Mörbyskolan råder en oklarhet om huruvida skolan har gemensamma ordningsregler eller inte. Vissa intervjuade elever menar att det finns en uppsätt-

ning oskrivna regler som följs medan andra elever hävdar att skolan har regler som "alltid har funnits". Elever och vårdnadshavare skriver i början av varje läsår under på att de har tagit del av skolans handlingsplan mot alla former av kränkande behandling. Inspektörerna bedömer att skolan inte upprättar ordningsregler i enlighet med författningarna. Råd för framtagandet av ordningsregler finns i Skolverkets broschyr Ordningsregler för en trygg och lärande skolmiljö.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I inspektionen framkommer att elever och föräldrar överlag är nöjda med den undervisning som bedrivs på skolan.

Lärarna kan i samtal och intervjuer med inspektörerna motivera sina pedagogiska tankar och metoder och framhåller även vikten av att alla elever ges utmaningar utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Inspektörernas intryck är att det finns en medvetenhet om lärandets olika former bland skolans lärare. Vid flera av inspektörernas besök observerades varierade arbetsformer där bland annat elevernas förmåga att arbeta problemlösande och att samarbeta aktivt tränades.

Inspektörerna bedömer att skolan på ett bra sätt organiserar undervisningen utifrån lokala förutsättningar och elevers behov.

Individanpassning

En möjlighet att individanpassa elevers studiegång är att styrelsen efter att ha hört elevvårdskonferensen får göra avvikelser från timplanen och besluta om anpassad studiegång. Inspektionen visar att det finns elever på Mörbyskolan som har anpassad studiegång. Skolan fattar dock inte formella beslut om anpassad studiegång och det råder en oklarhet i skolläddningen och bland personalen om när, hur och av vem dessa beslut ska fattas. Se vidare bedömning i kommunrapporten.

Inspektörerna har även under detta avsnitt granskat på vilket sätt lärarna utgår från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och bedömt att verksamheten i detta avseende sker i enlighet med författningarna.

Särskilt stöd

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar i skolformsförordningarna införts avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvar har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av sådana stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av detta ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Programmet ska omfatta elevens hela skolsituation. Flertalet intervjuade är nöjda med det stöd som ges, arbetet med åtgärdsprogram bör dock förbättras. Bland annat bör målen konkretiseras och specificeras. Kopplingen till de nationella målen liksom skolans insatser för att eleven ska nå framgång i sitt skolarbete bör tydliggöras.

På skolan finns en så kallad samundervisningsklass för elever som behöver särskilt stöd. Det pedagogiska arbetet i gruppen är enligt alla intervjuade väl fungerande. Vissa av gruppens elever är mottagna i den obligatoriska särskolan, andra inte. Eleverna får stora delar av sin undervisning i denna klass men ges också i

några fall, utifrån individuella behov och förutsättningar, undervisning i skolans grundskoleklasser eller i liten grupp av skolans övriga lärare. I skolläningen råder dock vid inspektionstillfället en oklarhet om vilka kursplaner som eleverna i den så kallade samundervisningsklassen följer i de olika ämnena. Inspektörerna finner därför anledning att påpeka att elever mottagna i den obligatoriska särskolan som grundprincip alltid ska följa särskolans kursplaner och elever i grundskolan ska följa grundskolans kursplaner. Undantag kan göras för elever mottagna i den obligatoriska särskolan som, efter beslut av styrelsen, kan läsa i enlighet med grundskolans kursplaner i något eller några enskilda ämnen. Elever i grundskolan ska dock aldrig läsa i enlighet med den obligatoriska särskolans kursplaner. Om ändringar görs i grundskoleelevers timplan måste beslut om anpassad studiegång fattas. Se även under avsnittet Individanpassning. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över vilka kursplaner eleverna i den så kallade samundervisningsgruppen följer så att de får den undervisning de har rätt till inom respektive skolform.

Inspektörerna bedömer att skolans så kallade samundervisningsklass utgör en särskild undervisningsgrupp. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för elev i grundskolan ska fattas av styrelsen för utbildningen efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. Enligt kommunens delegationsordning är beslut om placering i särskild undervisningsgrupp delegerat till rektor. Enligt rektorn väljer vårdnadshavarna placering i denna kommungemensamma grupp. I Mörbyskolan fattas alltså inga beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och i skolläningen råder en oklarhet om huruvida dessa beslut fattas av styrelsen för utbildningen eller inte. Inspektörerna bedömer att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp inte fattas i enlighet med författningarna. Inspektörerna vill dessutom påpeka att särskild undervisningsgrupp är en stödform som styrelsen för utbildningen beslutar om och inte en undervisningsform som föräldrar kan ansöka om. Se vidare bedömning i kommunrapporten.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framtidsytande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd: Den individuella utvecklingsplanen.

Inspektörerna har tagit del av några exempel på skolans individuella utvecklingsplaner. Planerna saknar delvis hänvisning till vilka skolans insatser ska vara för att eleven ska ha framgång i sin kunskapsutveckling. De individuella utvecklingsplanerna är inte heller framtidsytande i alla ämnen utan i flera fall snarare en beskrivning av elevens hittillsvarande kunskapsutveckling. Betygsliknande omdömen förekommer vilket ska undvikas. De mål som formuleras för elevernas utveckling bör också ytterligare kunna konkretiseras och kopplingen till de nationella målen tydliggöras. Inspektörerna bedömer att de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.

Mörbyskolan låter vissa elever i årskurs 9 läsa in gymnasieskolans kurs matematik A. Eleverna gör efter avslutad kurs en prövning och om betyget Mycket väl godkänt erhålls får eleven ett kursbetyg som lämnas till det gymnasium där eleven börjar. Inget betyg sätts, enligt såväl rektorn som uppgifter på skolans hemsida, om inte betyget blir Mycket väl godkänt. Enligt gymnasieförordningen ska betyg på avslutad kurs, även genom prövning, alltid sättas. Endast om läraren

på grund av en elevs frånvaro saknar underlag för bedömning av elevens kunskaper, ska betyg inte sättas. Inspektörerna bedömer att Mörbyskolans förfarande vad gäller betygssättning i matematik A inte är förenligt med författningarnas krav. Detta måste således åtgärdas.

Om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret ska betyg inte sättas. I dessa fall ska ett skriftligt omdöme ges. Det skriftliga omdömet ska beskriva elevens studieutveckling och innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden. I omdömet kan även redovisas vilka stödåtgärder som satts in. Omdömet utgör en viktig information för mottagande personal i gymnasieskolan, så att eleven så snart som möjligt kan få det kompletterande stöd som behövs för att nå minst godkänt. För elever som hoppar av språkstudier i grundskolan blir ett skriftligt omdöme en redogörelse för kunskapsutvecklingen i språket, trots att han eller hon inte fullföljt studierna utan i stället övergått till studier i svenska och/eller engelska. Det skriftliga omdömet ska bifogas slutbetyget. På Mörbyskolan finns, enligt betygsstatistik, elever som inte uppnått målen i något ämne. Dessa elever har ej givits skriftliga omdömen i enlighet med ovanstående vilket måste åtgärdas.

För utvärdering och uppföljning av de enskilda elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik används bland annat diagnoser i svenska i årskurs 7 och nationella ämnesprov i årskurs 9. Uppföljning och utvärdering i övriga ämnen görs genom kontinuerliga klasskonferenser och i samband med att individuella utvecklingsplaner upprättas.

I Danderyds kommun samarbetar de tre betygssättande kommunala skolorna i ett utvecklingsprojekt kring likvärdig bedömning. I Mörbyskolan utvärderar lärarna elevernas kunskaper på varierande sätt men en del elever inspektörerna möter menar att vissa lärare mest sätter betyg på grundval av skriftliga prov, i synnerhet i de teoretiska ämnena. Elever och föräldrar inspektörerna talar med anser också att vissa lärare har svårt att precisera vad som krävs för ett visst betygssteg. Lärare inspektörerna möter säger att samarbete angående betygssättning förekommer sparsamt och att diskussioner om bedömning och betygssättning sällan sker på skolnivå. Även andra uppgifter som framkommer i inspektionen tyder på att det finns ett behov bland lärarna av att diskutera bedömning och betygssättning på skolnivå. Mot bakgrund av ovanstående resonemang bedömer inspektörerna att skolan bör vidareutveckla arbetet med att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

Enligt författningarna ska elever mottagna i särskolan efter avslutad skolgång få intyg om den utbildning de gått igenom. Om en elevs vårdnadshavare begär det ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska undertecknas av rektorn eller den rektorn bestämmer. Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det ska betyg sättas. Under inspektionen framkommer olika uppgifter om hur bedömning och betygssättning av elever mottagna i den obligatoriska särskolan görs. Inspektörernas intryck är att det i skolledningen råder en stor osäkerhet om vilka regler som gäller och dokumentation som inspektörerna tar del av vid inspektionstillfället bekräftar detta. Intyg för särskolelever saknas. I något fall har betyg i ett ämne för en elev satts, daterats och skrivits under av rektorn, enligt både den obligatoriska särskolans och grundskolans kursplan, vid samma tillfälle. Sammanblandning av begreppen läroplan och kursplan förekommer också i denna dokumentation. Rektorn anger att

ovanstående exempel beror på att en elev har fått ett grundskolebetyg innan eleven mottogs i särskolan. Inspektörerna vill i detta sammanhang betona vikten av att vårdnadshavare informeras om vilka valmöjligheter de har gällande bedömning och betygssättning för elever mottagna i den obligatoriska särskolan. Inspektörerna bedömer att bedömning och betygssättning av elever mottagna i särskolan inte sker i enlighet med författningarna vilket måste åtgärdas. Se även under avsnittet Personal.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Elever och personal ska vara delaktiga i framttagandet och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Danderyds kommun har en gemensam mall för skolornas kvalitetsredovisningar. Mallen erbjuder goda möjligheter att följa upp verksamheten i relation till nationella mål. Mörbyskolans kvalitetsredovisning är dock bara delvis ifylld i enlighet med mallen och i några fall saknas ett tydligt samband mellan frågorna och de svar som ges. Kvalitetsredovisningen för år 2006 ger en bild av utbildningens innehåll men innehåller få resultat, ingen analys av måluppfyllelsen och följaktligen inte heller några åtgärder vid eventuellt bristande måluppfyllelse. Kopplingen till föregående års kvalitetsredovisning är svår att skönja. Några resultat från den så kallade samundervisningsklassen redovisas inte. Vidare finns ingen samlad redovisning kopplad till kunskapsmål i läroplanen. Sammantaget betyder detta, att det av kvalitetsredovisningen, är svårt att utläsa skolans kvalitet. Vissa lärare har varit delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisningen medan andra inte har varit involverade alls. Intervjuade föräldrar och elever saknar kännedom om kvalitetsredovisningens existens. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav och att elever inte varit delaktiga vid upprättandet av planen. Vårdnadshavare har inte givits möjlighet att delta. Detta måste åtgärdas. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

Lärare inspektörerna samtalar med säger att olika utvecklingsprojekt sällan följs upp och utvärderas. Inspektörernas samlade intryck är att skolans övergripande kvalitetsarbete behöver vidareutvecklas, exempelvis om vilka resultat verksamheten som helhet når och vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra måluppfyllelsen. Skolan behöver, enligt inspektörernas bedömning, mer systematiskt utvärdera sin verksamhet och även vidta åtgärder som har ett tydligt samband med dessa utvärderingar. Exempelvis saknar inspektörerna regelbunden analys och förslag på åtgärder kring betygsresultat och resultat på de nationella ämnesproven. I ett sådant analysarbete blir skillnaderna mellan betyg och nationella ämnesprov, betygsresultat mellan pojkar och flickor och betygsskillnader mellan olika ämnen automatiskt föremål för intern diskussion och förbättringsarbete.

Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete genom regelbunden utvärdering av resultat kring hur de nationella målen för utbildningen nås, analys av dessa resultat och förbättringsåtgärder som tydligt är

kopplade till denna analys. Det är rektorns ansvar att ett sådant arbete kontinuerligt bedrivs.

Ledning och intern kommunikation

Den som är rektor ska enligt skollagen ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. För att utöva sitt ledarskap ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Vid Mörbyskolan finns en rektor och en biträdande rektor. Rektorn har det övergripande ansvaret för verksamheten. Rektorn uppfattas av såväl personal som föräldrar och elever som överlag väl informerad om den dagliga verksamheten. Rektorn har god kunskap om enskilda elever och gör emellanåt lektionsbesök. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med den dagliga verksamheten.

Enligt rektorn har skolan en "pluralistisk utvecklingsvision" där varje lärare tillåts tillvarata och utveckla sina specialkunskaper och intressen. I kvalitetsredovisningen från år 2006 framgår att varje person på skolan får välja den kompetensutveckling "som utvecklar personen i fråga". I skolan pågår exempelvis flera förbättringsarbeten, det är dock otydligt vilka förbättringsarbeten som är gemensamma för skolan och hur dessa svarar mot skolans aktuella utvecklingsbehov.

I intervjuer och samtal med personalen framkommer att det finns ett behov av kontinuerliga pedagogiska diskussioner, bland annat om bedömning och betygsättning. Föräldrar och elever som inspektörerna möter bekräftar detta och säger att det finns skillnader mellan olika lärare bland annat vad gäller bedömning och betygsättning. Elever som inspektörerna möter säger också att de sällan ges möjlighet att arbeta med ämnesövergripande teman.

I intervjuer och samtal med personalen framkommer ett behov av ett tydligt drivet, skolgemensamt förbättringsarbete. Lärare som inspektörerna talar med menar att skolans samlade resurser i form av exempelvis kompetenta pedagoger bättre skulle kunna tillvaratas om det tydligare framgick hur ledningen vill driva det pedagogiska utvecklingsarbetet i riktning mot de nationella målen och utifrån skolans behov. Vissa lärare säger också i samtal med inspektörerna att de saknar och till ledningen har signalerat behovet av en fungerande arbetslagsorganisation. Rektorn anger att skolan har två olika arbetslagsorganisationer, dels arbetslag årskursvis och dels mindre arbetslag som utgörs av tre lärare på två klasser.

Mot denna bakgrund bedömer inspektörerna sammantaget att det pedagogiska ledarskapet på skolan bör vidareutvecklas.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som ska erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolan ska också erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val vilket också i de flesta fall erbjuds eleverna i Mörbyskolan. Ett val består dock av alternativet ”Nå målen”. Under inspektionen har olika besked givits om innehållet i detta val. Inspektörerna förutsätter att det är tydligt för eleverna vilket innehåll de olika alternativen representerar. Inspektörerna vill emellertid påpeka att elever som befaras inte uppnå målen enligt författningarna har rätt till särskilt stöd. Sådant stödbehov får inte begränsa elevens möjligheter att ha elevens val. Se även under avsnittet Särskilt stöd.

Enligt skollagen ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. Alla elever ska utan kostnad kunna delta i samtliga aktiviteter som sker under skoltid. Det är, enligt inspektörerna, inte förenligt med värdegrunden och principen om lika tillgång till utbildning att vissa elever av kostnadsskäl måste avstå från aktiviteter i skolan. Vid Mörbyskolan kan en del resor, bland annat i samband med idrottsdagar, innebära en kostnad för eleverna. Kostnaderna uppgår, vid inspektionstillfället, till 2400 kr per elev och resa förutsatt att eleven har erforderlig utrustning. Om eleven saknar nödvändig utrustning tillkommer ytterligare kostnader. Vissa studieresor utomlands på tid som inspektörerna bedömer som skoltid föranleder också betydande kostnader för deltagande elever. Inspektörerna bedömer att de avgifter som tas ut för vissa delar av undervisningen inte är i enlighet med författningarna.

I kommunrapporten finns Skolverkets samlade bedömning av avgifter i kommunen.

Personal

Enligt skollagen ska skolans lärare ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Rektorn uppger att nästan samtliga lärare vid skolan har pedagogisk högskoleutbildning för de åldersgrupper och ämnen som de huvudsakligen undervisar i. Både rektorn och den biträdande rektorn deltar regelbundet i fortbildning för skolledare. Lärarna berättar att de genomgått olika kompetensutvecklingsinsatser under de senaste åren. Några av dessa har varit gemensamma för alla lärare medan andra har varit individriktade. Se dock även under avsnittet Ledning och intern kommunikation.

Inspektörerna bedömer att personalen vid Mörbyskolan generellt sett har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver.

Under inspektionen framkommer att skolledningen och delar av personalen inte känner till vissa författningar som reglerar skolans verksamhet. Det gäller bland annat de författningar som reglerar skolgång för elever mottagna i den obligatoriska särskolan, bedömning och betygssättning samt skolans skyldighet att bedriva en avgiftsfri undervisning. Detta innebär att skolan inte fullt ut bedriver sin verksamhet i enlighet med gällande styrdokument. Inspektörerna bedömer därför att skolledningens och personalens kännedom om gällande föreskrifter bör förbättras.

Materiella resurser

Inspektörerna har granskat tillgång till läromedel, användning av datorer, lokaler och skolbibliotek. Inspektörerna har bedömt att dessa resurser ger goda förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning.

Datum	Ort
2007-12-17	Stockholm

Lotta Hedén

Lee Gleichmann